

Vooropkomstbehandelingen blijven belangrijk

Eind maart werden op enkele bevoorrechte percelen de eerste bieten gezaaid. Ondertussen volgen vele zaaiwerkzaamheden elkaar snel op. Ondanks het drogende weer pas je toch best een vooropkomstbehandeling toe. Het is immers nog maar begin april ...

Geert Verhiest, Sanac Fyto

Hou rekening met te verwachten onkruidflora

Ieder perceel heeft een eigen onkruidflora. Deze flora is er meestal ook niet van de ene op de andere dag gekomen. Meestal is de onkruidflora gerelateerd aan een bepaalde gewasrotatie. Zo geven maistelers zomergrassen veel kansen, in bieten ontsnapt vaak ganzenvoet, in wortelen krijgen zwarte nachtschade en doornappel steeds meer ruimte. Enkele van de vernoemde onkruiden laten ontsnappen, zorgt voor een 'zaadbank' die vele opeenvol-

Ieder perceel heeft een eigen onkruidflora.

gende jaren voor kiemplanten kan zorgen. Deze geschiedenis is belangrijk om uiteindelijk een passende vooropkomstcombinatie samen te stellen om de te verwachten onkruiden weinig of geen kansen te geven. De werkingsgraad kennen van de toegepaste herbiciden is dus van essentieel belang. Veelal kent een teler op eigen gronden alle mogelijke onkruiden per perceel. Maar op huurgronden wordt dan meer een breed standaardschema toegepast. Twijfel nooit aan de werking van bodemherbiciden, ook al is het effect niet onmiddellijk zichtbaar. Een ander voordeel: meestal behoren bodemherbiciden tot een andere chemische groep dan de na-opkomstherbiciden, dit is belangrijk om resistentie een halt toe te roepen.

Bodemherbiciden bij droogte

Ieder jaar opnieuw stellen telers zich (terecht) de vraag of de toepassing van bodemherbiciden zinvol is bij droge

weersomstandigheden. Bodemherbiciden hebben inderdaad neerslag nodig om – via regen – in de kiemingszone van onkruiden terecht te komen. Soms is een beetje bodemvocht al voldoende om onkruiden te verzwakken. Ook wanneer onkruiden door de herbicidenfilm groeien, is er eveneens opname via het kiemstengeltje. Onkruiden die zelfs lage concentraties bodemherbiciden hebben opgenomen, zijn zwakker en nadien gevoeliger voor onkruidcorrecties. Vele middelen zijn ook nog in staat om opgekomen onkruiden bij regen 'terug te roepen' als ze niet groter zijn dan twee blaadjes. Als de regen te laat valt, dan nog zullen bodemherbiciden de volgende nieuwe kiemingsgolf van onkruiden kunnen afremmen ...

Bieten

Een vooropkomstbehandeling toepassen?

Een vooropkomstbehandeling in bieten wordt vaak in vraag gesteld omdat uit sommige proeven blijkt dat het weglaten van een preventieve behandeling kostenbesparend kan werken. Op gronden met een hoog organischstofgehalte werken bodemherbiciden doorgaans slecht en kan je een vooropkomstbehandeling weglaten. Op percelen die na regen snel weer toegankelijk zijn, kan dit risico misschien ook genomen worden. Maar in ons land

kan de weerssituatie snel keren en kunnen velden vaak meerdere weken niet toegankelijk zijn of de weersomstandigheden geen behandeling toelaten. In deze situatie is kamille er als eerste bij. Dit onkruid bestrijden in bieten is niet altijd succesvol en kost veel geld. Andere voordelen van een preventieve aanpak: opkomende onkruiden zijn zwakker en gemakkelijker in na-opkomst te bestrijden. Bij een late zaai en een snelle opkomst van de bieten is het weglaten van een vooropkomstbehandeling soms wel zinvol.

Schema met of zonder Pyramin SC?

Op zandleemgronden was chloridazon vele decennia lang een vaste waarde. Het succesverhaal van Pyramin SC begon in 1964 en loopt volgend jaar ten einde. Chloridazon wordt ondertussen al bijna twee seizoenen niet meer geproduceerd en de meeste handelaren zijn ondertussen door hun stock heen. Ook vele telers hebben nog maar een beperkte voorraad chloridazon. Telers die nog over een beperkte voorraad Pyramin SC beschikken, moeten nu beslissen: gebruiken na de zaai of voorbehouden voor correcties na de opkomst.

De combinaties

Voor zware gronden zijn Pyramin 520 SC of Fiesta New (Pyramin SC + quinmerac) aan te bevelen aan 4 l per ▶

Tabel 1. Overzicht van enkele veel gebruikte combinaties na de zaai

Schema met chloridazon		
Zéér zware grond	Gemiddelde zandleem	Zandgrond
Pyramin 520SC 4 l Fiesta New 4 l of vooropkomst weglaten	Pyramin 520SC 3 l Fiesta New 3 l (+ Ethofumesaat 500SC 0,8 l)	Pyramin 520SC 2 l Fiesta New 2,5 l
Schema zonder chloridazon		
Centium 50 ml + Goltix vooropkomst weglaten en vroeg starten met FAR + SAFARI	Goltix 2 l Goltix Queen 3 l Kezuro 3-3,5 l	Goltix 2 l Goltix Queen 3 l Kezuro 2,5-3 l

Ethofumesaat: maximaal 1000 g/ha/36 maanden; metamitron: maximaal 4900 g/ha/12 maanden; chloridazon: maximaal 2600 g/ha/36 maanden

hectare. Op een zandleemgrond kunnen we kiezen uit volgende combinaties: Pyramin 520 SC 2,5 à 3 l of Fiesta New 2,5 à 3 l en vernoemde middelen eventueel aanvullen met 1 l Goltix of 0,8 l Ethofumesaat 500 SC. Goltix Queen 3 l en Kezuro 3,5 l zijn eveneens interessante mogelijkheden. Beide middelen bevatten naast 'Goltix' ook nog eens quinmerac, een werkzame stof met een grote meerwaarde tegen kleefkruid en hondspeterselie. Hoewel het gebruik van Centium na de opkomst van bieten al vrij goed is ingeburgerd, blijft de interesse om het middel toe te passen na de zaai eerder beperkt. Op percelen die gevoelig zijn voor veelknopigen kan Centium na de zaai worden toegepast aan 60 ml, in combinatie met 1,5 l Goltix. Bij veel regen na toepassing of bij overlapping van de spuitbanen kan er chlorose of witverkleuring optreden. Zie deze witverkleuring niet als schade maar als een symptoom van Centium ...

Resistente duist met Avadex

Bij ons komen de problemen van resistente duist het meest voor in de kustpolders, de Scheldemeersen, in de omgeving van Doornik en een kleine omgeving rond Fosses-la-Ville in Wallonië. Wie bieten teelt op percelen die gevoelig zijn voor duist, doet er goed aan om te kiezen voor de oude methode: Avadex spuiten en inwerken voor het zaaien. Wie later in de teelt moet behandelen tegen duist kiest best een grassenmiddel uit de 'dim-familie': Focus Plus of Select Prim. Gebruik de hoogst mogelijke dosering en voeg bij voorkeur een olie toe.

Uien

Uien zaaien of planten mag nooit overhaast gebeuren, want vooral zaaiuien stellen erg hoge eisen aan het zaaibed. In deze teelt is een uniforme opkomst van heel groot belang. Wanneer niet alle plantjes op hetzelfde moment opkomen, heb je als teler later proble-

Uien zaaien mag nooit overhaast gebeuren. Vooral zaaiuien stellen hoge eisen aan het zaaibed.

men. In Nederland hebben ze daar een term voor: voorkom te allen tijde 'tweewassigheid'. Deze voorwaarde is naar het einde van de teelt toe heel belangrijk, want later opgekomen plantjes blijven in een langer vegetatief stadium. Deze planten vormen naar het einde van de teelt toe meer dikhalzen: uien met een dikke hals die niet strijken en afrijpen.

Onkruidbestrijding na planten

De onkruidstrategie in plantui verschilt van die van zaaiui. In plantuien gebruik je best voldoende bodemherbiciden in het begin van de teelt om de kieming van onkruid zo veel mogelijk tegen te gaan. In zaaiuien is te veel bodemherbicide in het begin gevaarlijk gezien jonge plantjes heel kwetsbaar zijn. Plantuien hebben daarentegen dankzij hun knolletje meer reserve en kracht. Na het planten is de combinatie van Stomp Aqua en AZ aangewezen. In zaaiuien mag je pas AZ gebruiken na de opkomst, in plantuien is AZ toegelaten na het planten. Je vertrekt dus al met een heel goede basis.

Onkruidbestrijding na zaai

Slechts twee middelen zijn toegelaten na de zaai of het planten: Stomp Aqua en chloorprofam. De basis van een vooropkomstbehandeling is ongetwijfeld Stomp Aqua. Het gebruik van chloorprofam wordt in de praktijk voorbehouden tot na de opkomst, maar het zou eigenlijk wel best eens een mengpartner kunnen zijn van Stomp Aqua.

De combinatie van Stomp Aqua 1,25 l + CIPC 1,25 l is perfect mogelijk, maar CIPC is eigenlijk ook een kiemremmer en zware neerslag na de toepassing zou een negatieve invloed kunnen hebben op de opkomst. Daarom houden we chloorprofam best voor na de opkomst. De erkende dosering van Stomp Aqua is 2,5 l per hectare, maar geen enkele uienteler durft deze dosis te gebruiken, en terecht. De dosis van Stomp moet gemoduleerd worden in functie van het grondtype. Doorgaans is de toegepaste dosis begrepen tussen 1 en 1,5 l. Kiezen voor een degelijke vooropkomst is in de teelt van uien vaak een verkeerde gedachte. Immers, zaaiuien zijn tijdens de opkomst zeer kwetsbare plantjes en wanneer je al vanaf de start kiest voor een te hoge dosering bodemherbicide kan dit later problemen geven.

Voorjaarsspinazie

In de spinazieteelt is een belangrijk basisherbicide weggevallen: de aanvraag van een 120 dagentoelating voor noodsituaties voor Asulox werd negatief beoordeeld door het erkenningscomité. Dit betekent dat het dit jaar verboden is om Asulox toe te passen in eender welke teelt in België. Slecht nieuws dus voor spinazietelers, maar ook in de teelt van selder is Asulox onmisbaar. Vooral kamille en klein kruiskruid zullen dus veel kansen krijgen. Uitgerekend in Vlaanderen is klein kruiskruid een heel groot probleem geworden.

Voor de opkomst

Op sterk veronkruidde percelen kan het inwerken van Avadex een oplossing zijn. Avadex moet wegens zijn vluchtigheid binnen de twee uur worden ingewerkt. De dosering is 3 l. Avadex maakt enkele belangrijke spinazie-onkruiden gevoeliger voor een na-opkomstcorrectie: paarse dovenetel, ereprijs, melganzenvoet en zwarte nachtschade. Na het zaaien hebben we nu nog slechts drie middelen: chloorprofam (diverse handelsnamen), Centium en ethofumesaat. Venzar daarentegen is enkel toegelaten in winterspinazie. We zullen ons dus moeten behelpen met een drieledige combinatie van chloorprofam 1,25 à 1,5 l + Centium 50 à 60 ml + Ethofumesaat 500 SC 0,25 à 0,3 l.

Vlas

Vooropkomstbehandeling met sulcotrione

Na de opkomst is de combinatie Hussar Ultra en Gratil ondertussen een zeer goede standaard geworden. Hussar Ultra is erkend in de teelt van vezelvlas, maar deze erkenning is niet geldig wanneer na de oogst van het vlas het mee geoogste lijnzaad nadien wordt gebruikt in de voedingsketen. Daarom willen sommige vlassers die nadien lijnzaad verwerken het gebruik van Hussar Ultra ontraden. Dit zal uiteraard consequenties hebben voor de latere na-opkomstcorrecties. Daarom groeit de interesse – zoals in vele andere gewassen – om meer te gaan inspelen op een degelijke vooropkomstbehandeling. Enkele jaren geleden werd sulcotrione toegelaten, de werkzame stof die we ook goed kennen van de maïsherbiciden Suporter, Zeus en andere. Aan 1 tot 1,5 l per ha toegepast na de zaai kan je al vele onkruiden opruimen. Sulcotrione heeft een goede preventieve werking tegen melganzenvoet, veelknopigen, uitstaande melde en kruisbloemigen. Na sulcotrione heb je het onkruid al gevoeliger gemaakt en volstaat na de opkomst meestal een lichte correctie.

Erwten en wortelen

De onkruidbestrijding voor de opkomst in erwten toont zeer veel gelijkenissen met de onkruidbestrijding in wortelen. We gebruiken dezelfde middelen en bijna identiek dezelfde combinaties. Om die reden is tabel 2 van de werkingsgraad voor beide teelten van toepassing.

Vooropkomst in erwten

Het inwerken van Bonalan voor het zaaien wordt zelden of nooit toegepast, maar kan zinvol zijn wanneer veel varkensgras verwacht wordt. In erwten vormen Centium, Stomp Aqua, Challenge, Stallion (de combinatie van Centium en Stomp Aqua) en Novitron Damtec (de combinatie van Centium en *aclofifen*) de basisherbiciden na de zaai. In tabel 2 zie je de werkingsgraad van de individuele componenten als ook de meest aangewezen combinaties.

Vooropkomst in wortelen

Toen Linuron nog was toegelaten, hadden we meer troeven om onkruid na de opkomst te bestrijden. Vandaag zijn de correctiemogelijkheden beperkter en daarom ligt de focus nu meer op een degelijke vooropkomstbehandeling.

We hebben drie sterke troeven: Challenge, Centium en Stomp Aqua die we best met elkaar combineren. Een drieledige combinatie is ondertussen de standaard geworden. Tabel 2 toont de werkingsgraad van de individuele componenten, alsook de meest aangewezen doseringen. Gebruik nooit urean (vloeibare stikstof) na de zaai van wortelen, want door hogere zoutconcentratie kunnen jonge worteltjes veel achterstand oplopen! ■

Enkele veel gebruikte combinaties in wortelen

Novitron 1,8 à 2 kg + Stomp Aqua 2 l
Stallion 2,4 l + Challenge 1,5 l
Challenge 1,5 l + Centium 0,15 l + Stomp Aqua 2 l

Enkele veel gebruikte combinaties in erwten

Novitron 1,8 à 2 kg + Stomp Aqua 2 l
Centium 0,2 l + Stomp Aqua 2 l
Challenge 1,5 l + Centium 0,15 l + Stomp Aqua 2 l

Tabel 2. Werkingsgraad van de enkelvoudige werkzame stoffen in erwten en wortelen

	Challenge	Centium	Stomp Aqua
	Novitron Dam Tec		
	Stallion Syn Tec		
Bingelkruid	MG	MG	MR
Doornappel	R	MG	MG
Hondspeterselie	R	MG	R
Kamille	MG	MR	MR
Kleefkruid	G	G	MG
Melganzenvoet	GG	MG	G(G)
Perzikkruid	G	G	G
Varkensgras	MG	G	MG
Zwaluw tong	G	G	G
Zw nachtschade	MR	G(G)	G

Werkzame stoffen en het handelsmiddel: clomazone: Centium; clomazone + aclofifen: Novitron Dam Tec; clomazone + pendimethalin: Stallion Syn Tec; aclofifen: Challenge